

Beleidsplan 2025 en verder

Vastgesteld tijdens de bestuursvergadering van 19 mei 2025

1. Achtergrond

1.1. De Fondation Custodia

De Fondation Custodia ("Fondation Custodia") is in 1947 te Bazel opgericht door de kunstkenner en verzamelaar Frits Lugt en zijn echtgenote Jacoba Lugt-Klever, teneinde hun verzamelingen voor de toekomst en na hun overlijden bijeen te houden, uit te breiden en te ontsluiten en hun werkzaamheden op het gebied van de kunstgeschiedenis voort te (laten) zetten. Jacoba Lugt-Klever overleed op 17 juli 1969 en Frits Lugt op 15 juli 1970. De Fondation Custodia zet het werk voort van dit internationaal bekende verzamelaarsechtpaar. De door de Fondation Custodia beheerde verzameling wordt de "Collectie Frits Lugt" genoemd en bevindt zich in Parijs.

Behalve het beheren van de collectie, organiseert en/of werkt de Fondation Custodia mee aan talloze tentoonstellingen in Frankrijk en daarbuiten, bevordert zij wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de kunstgeschiedenis, geeft zij belangwekkende publicaties uit, stimuleert zij jonge kunsthistorici door stages verbonden met een verblijf in Parijs aan te bieden en ondersteunt en werkt samen met instellingen als het RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis ("RKD") in Den Haag en het Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut in Florence ("NIKI").

In 1953 heeft de Fondation Custodia het gebouwencomplex op 121 rue de Lille te Parijs aangekocht, waar in het *Hôtel Turgot* de verzameling is ondergebracht en waar zich tot 31 december 2013 aan de voorkant, in het *Hôtel Lévis-Mirepoix*, het *Institut néerlandais* bevond dat in 1956 op initiatief van het echtpaar Lugt in samenwerking met de Nederlandse overheid was opgericht, maar waarvan de activiteiten gestaakt zijn nadat het Ministerie van Buitenlandse Zaken de subsidie beëindigde. Sinds 1 juli 2015 is op de tweede verdieping de Europese vestiging van de *Terra Foundation for American Art* gevestigd. In samenwerking met de *Terra Foundation for American Art* worden ook tentoonstellingen georganiseerd. In het gebouw *Hôtel Lévis-*

Mirepoix is ook de voor het publiek toegankelijke bibliotheek gevestigd waar kunsthistorisch relevante boeken kunnen worden geraadpleegd.

Sinds 2008 wordt de Fondation Custodia in Nederland aangemerkt als ANBI. Begin 2020 heeft de Franse belastingdienst bovendien nog eens bevestigd dat zij de status heeft van '*fondation reconnue d'utilité publique*' (een stichting van algemeen nut) in de zin van de Franse belastingwet (art. 200 en 238 bis van de *code général des impôts* (CGI)). Ook de Zwitserse belastingdienst erkent de Fondation Custodia als instelling van algemeen nut.

De Fondation Custodia is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 71094261. In Nederland is door de Belastingdienst aan Custodia RSIN 7656968 toegekend. Meer informatie over de activiteiten van Fondation Custodia in Nederland is te vinden op de website: www.fondationcustodia.nl.

1.2. De Stichting Simplicitas

De Nederlandse stichting Simplicitas (statutair gevestigd te Den Haag; "Simplicitas") is op 19 januari 1950 opgericht door de oprichters van de Fondation Custodia en fungeert als steunstichting van Fondation Custodia. Simplicitas beheert haar vermogen en besteedt haar inkomen ten behoeve van Fondation Custodia, onder meer door jaarlijkse ondersteuning van de exploitatie. Evenals Fondation Custodia wordt Simplicitas sinds 2008 in Nederland aangemerkt als ANBI. Simplicitas is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 41151892 en haar RSIN is 803580277.

2. Bestuur

2.1 Taken bestuur Fondation Custodia

Bij zowel de Fondation Custodia, als Simplicitas, is het bestuur het beleidsbepalende orgaan. Het bestuur van beide stichtingen bestaat deels uit dezelfde personen. Op dit moment zijn dat:

- dhr. prof. mr. C.E. du Perron (voorzitter; raadsheer in de Hoge Raad, en hoogleraar privaatrecht aan de Universiteit van Amsterdam);
- dhr. prof. mr. M.J. Kroeze (plv. voorzitter; vicepresident van de Hoge Raad, en hoogleraar ondernemingsrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam);
- dhr. mr. G.H.A. ter Kuile (penningmeester; partner bij Foreman Capital);
- mw. drs. Q.C.S. Langeveld (plv. penningmeester; voormalig directeur bij BNP Paribas Asset Management en thans werkzaam als financieel adviseur bij vermogensfondsen en investeringsmaatschappijen);
- dhr. dr. A.R. de Koomen (kunsthistorisch bestuurslid; Universitair Docent Opleiding Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam);
- mw. dr. J. Shoaf-Turner, (plv. kunsthistorisch bestuurslid; voormalig hoofd van het Rijksprentenkabinet, voormalig redacteur *Master Drawings*, *vetting committee* TEFAF Maastricht (werken op papier);
- mw. mr. S.E.B. Kingma (bestuurslid; voormalig directeur bij ABN AMRO Bank en penningmeester Stichting het Zedelijk Ligchaam Charitas).

De heer prof. mr. J. de Bie Leuveling Tjeenk (adviseur; advocaat bij De Brauw Blackstone Westbroek en bijzonder Hoogleraar Corporate Litigation aan de Vrije Universiteit vanwege het VUfonds); neemt als aankomend bestuurslid deel aan de vergaderingen en staat de overige bestuursleden bij hun bestuurstaken bij.

De bestuurders hebben merendeels de Nederlandse nationaliteit en worden gekozen wegens hun specifieke kennis en maatschappelijke positie. Er zijn conform de statuten van de Fondation Custodia altijd ten minste twee juristen, twee financiële experts en twee kunsthistorici lid / plaatsvervangend lid van het bestuur.

Het bestuur wordt geassisteerd door een bestuurssecretariaat, waar twee medewerkers werkzaam zijn: mw. mr. C.H.M. Koch, bestuurssecretaris en mw. ir. E. de Jong, plv. bestuurssecretaris. Het kantoor van het bestuurssecretariaat is gevestigd op buitenplaats Doornveld aan de Dribergsestraatweg 27 in Doorn.

a) *Beleidsbepalende taken*

Het bestuur van de Fondation Custodia vergadert minimaal vier keer per jaar: doorgaans ten minste driemaal in Nederland en éénmaal in Parijs, om de medewerkers in Parijs te spreken en om nieuwe aanwinsten voor de collectie te bekijken. Daarbij komen jaarlijks de volgende onderwerpen aan de orde: het algemene reilen en zeilen van de Fondation Custodia, het jaarverslag, de aanwinsten, de tentoonstellingen, de jaarlijkse controle van de collectie, het aansturen van het beleid, het salarisbeleid met betrekking tot het personeel, het beleid ten aanzien van het beheer van de financiën, de begroting, het onderhoud en efficiënt gebruik en verhuur van de gebouwen, het accountantsrapport, het beleid ten aanzien van het gebruik van de ruimtes in het *Hôtel Lévis-Mirepoix*, het exploiteren van de kunsthistorische bibliotheek, het *Curators in training* programma (een stageprogramma voor conservatoren die zich specialiseren in oude kunst op papier, in samenwerking met het Rijksmuseum), het Jacoba Lugt-Klever Fellowship (een fellowship voor kunsthistorisch onderzoek, in samenwerking met het RKD) en de cursus *Accademia del Disegno* (een intensieve introductie in de tekenkunst met het NIKI in Florence). Daarnaast staan ook niet-periodiek terugkerende punten op de agenda, zoals: de uitbreiding van de collectie, de aanstelling van nieuw personeel, de pensioenen van de staf, het project *'Marques de collections'*, de toekomst en strategie van de Fondation Custodia, het ontsluiten van de gedigitaliseerde verzameling, het beantwoorden van ingekomen stukken, het meerjarenplan, het onderhoud van *Hôtel Lévis-Mirepoix* en *Hôtel Turgot*, het onderhoud van het gebouw van het NIKI in Florence, en kwesties van juridisch/praktische aard, het toekennen van subsidies.

b) *Uitvoerende taken*

De voorbereiding en uitvoering van bovengenoemde taken worden eveneens verzorgd door de bestuursleden in nauwe samenwerking met het bestuurssecretariaat. Gedacht kan worden aan overleg met de huurders van de Fondation Custodia (*Terra Foundation for American Art en de Universiteit Utrecht voor het Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut te Florence*), het opstellen van verzoekschriften en juridische stukken, adviseren ten aanzien van het aantrekken van personeel, het begeleiden en bewaken van het vermogensbeheer, periodieke controle van de kunstcollectie en het vervullen van representatieve verplichtingen, etc. Voor de

operationele activiteiten in Parijs is een directeur aangesteld. Deze geeft leiding aan circa 25 personeelsleden en heeft de dagelijkse leiding over de Collectie Frits Lugt en de gebouwen *Hôtel Lévis-Mirepoix* en *Hôtel Turgot*, en de activiteiten die daar plaatsvinden.

Per 1 april 2024 heeft het bestuur van Fondation Custodia Stijn Alsteens benoemd als directeur van Fondation Custodia.

2.2 Taken bestuur Stichting Simplicitas

Ten minste eenmaal per jaar komt het bestuur bijeen voor een vergadering van Stichting Simplicitas. Deze vergaderingen vinden plaats in het kader van de bestuursvergaderingen van de Fondation Custodia.

2.3 Bestuurdersvergoeding

Op grond van de door het bestuur vastgestelde 'Regeling bestuursvergoedingen' geldt dat de bestuursleden, de plaatsvervangend-bestuursleden van de Fondation Custodia aanspraak kunnen maken op een jaarlijkse bestuursvergoeding van € 5.000,- voor het voorbereiden en het bijwonen van de bestuursvergaderingen en de uitvoering van hun overige taken.

Voor het voorbereiden en het bijwonen van bestuursvergaderingen ten behoeve van met de Fondation Custodia verbonden entiteiten door de bestuursleden van de Fondation Custodia, bestaat geen aanspraak op een bestuursvergoeding. Gemaakte kosten in de uitoefening van de bestuursfunctie kunnen na declaratie worden vergoed binnen de bij de Fondation Custodia gangbare maatstaven.

3. Financieel beleid

De penningmeesters zijn verantwoordelijk voor het financieel beleid en het beleggingsbeleid binnen de Fondation Custodia en Stichting Simplicitas en leggen daarover aan het bestuur verantwoording af als vast agendapunt tijdens de vergaderingen. De Fondation Custodia en de Stichting Simplicitas verkrijgen hun inkomsten voornamelijk uit de rendementen op de beleggingen.

Jaarlijks wordt een begroting opgesteld en worden de in een kalenderjaar verwachte onderhoudskosten bepaald betreffende de collectie en de onroerende zaken die eigendom zijn van de Fondation Custodia. Daarvoor worden voorzieningen in de jaarstukken van de Fondation Custodia getroffen. Op dezelfde wijze wordt ook jaarlijks vastgesteld of en voor welke bedragen kunstaankopen kunnen worden gedaan. Zo nodig kunnen ook voorzieningen worden getroffen om in toekomstige jaren belangrijke kunstaankopen te kunnen doen.

4. Kunsthistorische bibliotheek

De kunsthistorische bibliotheek is met circa 150.000 titels één van de grootste kunsthistorische bibliotheken van Frankrijk. In overeenstemming met de missie van de Fondation Custodia, staat de bibliotheek ter beschikking van iedereen die kunsthistorisch onderzoek wil doen: kunstliefhebbers, professionals en studenten van elk niveau. De bibliothecaris en drie

assistenten zijn in dienst van de Fondation Custodia. De Fondation Custodia betaalt eveneens het onderhoud en de aanschaf van de nieuwe boeken en tijdschriften (circa 1.500 per jaar). De catalogus is te raadplegen via internet: <https://biblio.fondationcustodia.fr/>. De bibliotheek is gevestigd in *Hôtel Lévis-Mirepoix*.

5. Collectie Frits Lugt

5.1 Werkzaamheden en activiteiten rondom de collectie

In *Hôtel Turgot*, waar de collectie Frits Lugt is gehuisvest, wordt de collectie bestudeerd en gedocumenteerd. Er bevindt zich tevens een eigen restauratieatelier. Stukken uit de collectie worden op afspraak aan bezoekers getoond en er vinden kunstbeschuwingen plaats. Voor het publiek worden maandelijks een of meer rondleidingen georganiseerd. Daarnaast worden er jaarlijks exposities met bijbehorende publicaties georganiseerd (zie punt 8).

5.2 Digitalisering van de collectie Frits Lugt

De collectie Frits Lugt is gedigitaliseerd en gedeeltelijk online te bekijken: <https://collectiononline.fondationcustodia.fr/>. Aan de volledige online ontsluiting wordt gewerkt.

6. Projecten

Sinds 1996 werkt de Fondation Custodia aan de verbeterde en uitgebreide online heruitgave van het standaardwerk *Les Marques de collections de dessins & d'estampes* van Frits Lugt (1921 en 1956): <http://www.marquesdecollections.fr>. Hieraan werken momenteel drie personeelsleden in vaste dienst.

Voorts zal, zoals de afgelopen jaren gebruikelijk is geweest, door leden van de staf van de Fondation Custodia worden deelgenomen aan verschillende seminars en symposia.

7. Samenwerkingen met en financiële steun aan derden

7.1.1 Samenwerkingsovereenkomst met het RKD

Met ingang van 2019 is de Fondation Custodia met het RKD in Den Haag een samenwerkingsovereenkomst aangegaan om de reeds jarenlange en hechte samenwerking te formaliseren. Deze samenwerking kent diverse vormen, activiteiten en projecten, zoals (1) het Jacoba Lugt-Klever Fellowship (zie ook hierna), (2) ondersteuning van het RKD ten aanzien van de vertaling van artikelen/publicaties in het algemeen en ten behoeve van het tijdschrift 'Oud Holland' in het bijzonder, en (3) ondersteuning ten aanzien van de abonnementskosten van het RKD van enkele tijdschriften.

7.1.2 Jacoba Lugt-Klever Fellowship

In 2018 heeft het bestuur besloten tot beschikbaarstelling (met ingang van 2019) van een tweejarige studiebeurs, het Jacoba Lugt-Klever Fellowship, in samenwerking met het RKD te Den

Haag. De beurs is voor zelfstandig en objectgericht kunsthistorisch onderzoek dat gerelateerd is aan de voornaamste verzamelgebieden van de Fondation Custodia / Collectie Frits Lugt, te weten West-Europese teken- en prentkunst (“werk op papier”), geïllustreerde boeken van de zestiende tot de laat-negentiende eeuw, *plein-air* olieverfschetsen en autografen.

7.2 Fellowship programma

Samen met het Prentenkabinet van het Rijksmuseum verzorgt de Fondation Custodia een fellowship programma om zo bij te dragen aan de specialisatie van kunst op papier voor kunsthistorici die in een museum willen werken.

7.3 Accademia del Disegno

Samen met het NIKI in Florence verzorgt de Fondation Custodia vanaf 2022 een periodieke cursus in twee delen (in Parijs en Florence) als intensieve introductie in de tekenkunst van de 15^e tot de 19^e eeuw. De cursus is bedoeld voor Masterstudenten, promovendi en junior conservatoren (tot 35 jaar) die zich (verder) willen specialiseren in de tekenkunst.

7.4 Frits en To Lugt Studiefonds

In 2019 heeft het bestuur van de Fondation Custodia het ‘Frits en To Lugt Studiefonds’ in het leven geroepen. Dit fonds richt zich op onderzoekers werkzaam in het Nederlands taalgebied en steunt onderwijs- en onderzoeksactiviteiten op het verzamelgebied van de Fondation Custodia (met name werken op papier en verzamelgeschiedenis). Financiële steun kan aangevraagd worden voor publicaties, seminars, symposia, studiereizen en materiaalkosten. Via het studiefonds droeg de Fondation Custodia onder andere bij aan de drukkosten van de publicatie van het boek *Hadriaan Beverland, Blinded by Curiosity* door Joyce Zelen, een oevrecatalogus van *Gerard Melder (1693-1754). Eertijds beroemd, thans vrijwel vergeten.* door Charles Dumas en wordt een bijdrage geleverd aan de publicatie van het boek “*Booksellers and the Burgeoning European Print Trade: The Plantin-Moretus Press of Antwerp and its Networks (ca. 1555-1641)*” van K.L. Bowen en D. Imhof, een publicatie over Maarten van Heemskerck als begeleiding bij drie overzichtstentoonstellingen over hem, en de publicatie *Wit-en-zwart. De peintre-graveurs van de Nederlandsche Etsclub (1885-1896)*.

7.5 Diverse steun

Buiten de jaarlijkse financiële steun aan het RKD en het internationale tijdschrift *Master Drawings*, wordt ook steun verleend aan belangrijke uitgaven op kunsthistorisch gebied. Zo droeg de Fondation Custodia in 2021 bijvoorbeeld bij aan de drukkosten van de publicatie *De schilders van het Panorama van Scheveningen* van Museum Panorama Mesdag. Ook kunnen bijdragen worden verleend aan publicaties die rechtstreeks of zijdelings te maken hebben met een Nederlands kunsthistorisch onderwerp, met kunstvoorwerpen die zich in de Collectie Frits Lugt bevinden of met verzamelgeschiedenis in het algemeen.

Sinds 2019 is de Fondation Custodia steunlid van de VNK (Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici). Daarnaast fungeert het bestuurssecretariaat van de Fondation Custodia in Doorn

als het postadres van de Stichting Nederlandse Kunsthistorische Publicaties (SNKP) en van het Nederlandse kunsthistorische kwartaalblad *Simiolus* (dat door SNKP wordt uitgegeven).

8. Tentoonstellingen georganiseerd door de Fondation Custodia in de laatste vijf jaar

2020

15 februari – 10 mei 2020 (verlengd t/m 6 september 2020)
Studi & Schizzi. Dessiner la figure en Italie 1450-1700 (tekeningen)
 Fondation Custodia

15 februari – 10 mei 2020 (verlengd t/m 6 september 2020)
Anna Metz. Eaux-fortes (werken op papier)
 Fondation Custodia

15 februari – 10 mei 2020 (verlengd t/m 6 september 2020)
Siemen Dijkstra. À bois perdu (werken op papier)
 Fondation Custodia

2021

3 december 2021 – 3 april 2022
Sur le motif. Peindre en plein air 1780-1870 (schilderijen)
 Fondation Custodia, in samenwerking met de *National Gallery of Art*, Washington en het *Fitzwilliam Museum*, Cambridge

3 december 2021 – 3 april 2022
Charles Donker (werken op papier)
 Fondation Custodia

2022

8 oktober 2022 – 8 januari 2023
Léon Bonvin (1834-1866). Une poésie du réel (werken op papier)
 Fondation Custodia

8 oktober 2022 – 8 januari 2023
Dessins français du XIXe siècle (tekeningen)
 Fondation Custodia

2023

25 februari – 14 mei 2023
Créer. Dessiner pour les arts décoratifs 1500–1900. Collection du Rijksmuseum (tekeningen)
 Fondation Custodia, in samenwerking met het Rijksmuseum, Amsterdam en het Noordbrabants Museum, 's Hertogenbosch

25 februari – 14 mei 2023

Cabinet de dessins néerlandais. Le XVIIIe siècle. Collection des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique (tekeningen)

Fondation Custodia, in samenwerking met de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Brussel

17 juni – 17 september 2023

Jacobus Vrel. Énigmatique précurseur de Vermeer. (schilderijen, tekeningen en prenten)

Fondation Custodia, in samenwerking met het Mauritshuis, Den Haag

17 juni – 17 september 2023

Rein Dool. Les dessins (tekeningen)

Fondation Custodia, in samenwerking met het Dordrechts Museum

2024

27 april – 7 juli 2024

Un œil passionné. Douze ans d'acquisitions de Ger Luijten (aanwinsten 2010-2022)

Fondation Custodia

12 oktober 2024 – 12 januari 2025

Naissance et Renaissance du dessin italien. La Collection du Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam (tekeningen)

Fondation Custodia, in samenwerking met het Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

In voorbereiding

21 maart – 21 juni 2026

Nederlandse zeventiende-eeuwse figuurtekeningen uit de Frits Lugt Collectie (tekeningen)

Fondation Custodia

9. Publicaties uitgegeven door de Fondation Custodia in de laatste vijf jaar

2020

Jan Piet Filedt Kok en Gijsbert van der Wal, *Anna Metz. Etsen / Eaux-fortes*, Parijs 2020 (Nederlands en Frans)

Gijsbert van der Wal, *Siemen Dijkstra. À bois perdu*, Parijs 2020; tweetalige editie (Nederlands en Frans)

True to Nature. Open-air Painting in Europe 1780-1870, Parijs – Londen 2020

Sur le motif. Peindre en plein air 1780-1870, Parijs – Londen 2020 (Franse vertaling)

Jean-Paul Bouillon, *Manet to Bracquemond: Newly Discovered Letters to an Artist and Friend*, Parijs – Londen 2020

2021

Jan Piet Filedt Kok en Gijsbert van der Wal, *Charles Donker. Altijd kijken / D'abord regarder*, Parijs 2021 (Frans en Nederlands)

Jacob Vrel, un peintre de mystère, München – Parijs – Den Haag 2021 (Engels, Frans en Duits)

Peter Vos, *333 vogels / 333 oiseaux / 333 birds*, facsimile tekenboek, Parijs 2021 (Nederlands, Frans en Engels)

2022

Léon Bonvin (1834-1866). Une poésie du réel / Drawn to the Everyday, Parijs 2022 (Frans en Engels)

Dessins français du XIXe siècle. Fondation Custodia, Parijs 2022

Rein Dool – tekenaar / Rein Dool. Les dessins, Parijs – Dordrecht 2022 (Nederlands en Frans)

2023

Christiaan Jörg, *Chinese and Japanese Porcelain in the Frits Lugt Collection*, Parijs 2023

Christelle Téra à la Fondation Custodia, Parijs, 2023

2024

Maud Guichané en Rosie Razzall (ed.), *Italian Renaissance Drawings from Museum Boijmans Van Beuningen*, Parijs – Londen, 2024

In voorbereiding

Un œil passionné. Douze ans d'acquisitions de Ger Luijten, Parijs, 2025

Nederlandse zeventiende-eeuwse figuurtekeningen uit de Frits Lugt Collectie, Parijs, 2026